

Päiväys
15.9.2023

Diaarinumero
21458/03.04.04.04.19/2021

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisessa lupa-asiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

15.9.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **22.9.2023**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 15.9.2023 nro 1161/2023, valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisessa lupa-asiassa, kallion louhinta ja murskaus, Ulvila.

Muutoksenhakija ja luvan hakija

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **15.9.2023 – 23.10.2023** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **23.10.2023**.

15.09.2023

Dnro 21458/03.04.04.19/2021

Asia Valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija ja luvan hakija

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy

Päätös, josta valitetaan

Ulvilan kaupungin lupalautakunta 3.11.2021 (20.10.2021 § 19)

Lupalautakunta on hylännyt Koneurakointi Teemu Hietanen Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen kiinteistöille Hissula 886-424-1-144, Mäki-Nurmi 886-424-1-145 ja Lisä-Nurmi 886-424-1-146.

Päätöstä ei ole perusteltu.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy on ensisijaisesti vaatinut, että päätös kumotaan ja hallinto-oikeus myöntää haetun luvan lautakunnan esittelijän esityksen mukaisesti sekä luvan aloittaa toiminta ennen luvan lainvoimaisuutta lupaehtoja noudattaen. Toissijaisesti yhtiö on vaatinut päätöksen kumoamista ja asian palauttamista uudelleen käsittelyyn lupalautakunnalle. Lisäksi yhtiö on vaatinut, että Ulvilan kaupunki velvoitetaan korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut ja välttämättömät konsultointikulut.

Perusteluinaan muutoksenhakija on esittänyt, että lupalautakunta ei ole esittänyt päätökselleen perusteluita hallintolain 45 §:n vaatimalla tavalla.

Valtioneuvoston asetus 800/2010 louhinnan ja murskauksen vähimmäisvaatimuksista antaa tarkat ohjeet toiminnalle. Haettu toiminta täyttää ennalta arvioiden kaikki asetuksen vaatimukset. Lupalautakunnan esittelijän esitys puoltaa yhteisluvan myöntämistä. Toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan vaarantumista tai yleiseltä kannalta tärkeän

tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä kohtuutonta rasitusta naapureille. Maa-aineslupa on viivymättä myönnettävä maa-aineslain 6 §:n 1 momentin nojalla ja ympäristölupa ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin nojalla.

Asia tulisi ratkaista suoraan hallinto-oikeudessa, koska pöytäkirjanotteen mukaan lupalautakunnalla ei ole ollut perusteluita hakemuksen hylkäämiselle. Lupalautakunta ei ole edes esittänyt muita vaihtoehtoja tai tuonut esille toista parempaa toiminnan sallimaa vaihtoehtoa taikka tuonut perusteluissaan ilmi, miksi lainmukaisesti hyväksyttävää yhteislupahakemusta ei ole hyväksytty.

Koska keskustelu yhteislupa-asian osalta on jäänyt lautakunnan kokouksen osallisten keskuuteen, voidaan lähinnä arvioida kyseessä olleen useiden lupalautakunnan jäsenten viivyttely hankkeen aloituksen suhteen. Jos asia palautetaan lupalautakunnan käsittelyyn, on ilmeisen todennäköistä, että myönteistä päätöstä hankaloitetaan vielä uudestaan jollain toisella tavalla.

Vaikutusalueelle ympäristöön tulee saattaa voimaan toimenpidekielto muun muassa rakennuslupien osalta sekä alueiden suojelusuunnitelmien osalta, kunnes tämä asia on ensin lainvoimainen.

Lupahakemuksessa esitetyt suunnitelmat ovat esitettyjen selvitysten perusteella toteuttamiskelpoisia. Työtavat ja -menetelmät perustuvat luvan hakijan vahvaan maanrakennuskokemukseen. Hakemuksessa on otettu huomioon naapurustolle aiheutuva haitta rajoittamalla toimintoja kesäaikana merkittävästi. Toiminta ei ole ristiriidassa kaavatilanteen kanssa. Toiminnanharjoittajalla on pitkäaikainen kokemus ja asianmukainen, kattava kalusto haettuja toimintoja varten.

Muilla viranomaisilla ei ole ollut huomauttamista lupahakemuksesta. Satakunnan museon mukaan suunnittelualueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei tunneta muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai rakennetun ympäristön arvoalueita, eikä museolla ole ollut huomautettavaa lupahakemuksesta. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan maa- ja kiviaineksen otto ja murskaus hakemuksen tarkoittamalta alueelta on mahdollista luonnon-, maiseman- ja vesiensuojelun kannalta, mikäli kaikessa toiminnassa ja alueen jälkihoidossa huomioidaan ottamisalueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat maakuntakaavan varaukset ja niitä koskevat kaavamääräykset. Ulvilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, ympäristöinsinööri on esittänyt haetun luvan myöntämistä päätösesityksessään ja jättänyt päätöksestä eriävän mielipiteen.

Oikeudenkäynti- ja konsultointikulujen korvaamisvaatimusta muutoksenhakija on perustellut sillä, että lupalautakunta on tahallisesti tai huolimattomuudesta pitkittänyt lupaprosessia epämällä hakijan luvat vieden asian hallinto-oikeuden käsittelyyn.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Ulvilan kaupungissa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Ulvilan kaupungille, Ulvilan kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle, Satakunnan museolle, Satakuntaliitolle ja Satakunnan pelastuslaitokselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen luvan hakijan valituksesta. Ulvilan kaupungin terveydensuojeluviranomainen ja Satakunnan pelastuslaitos eivät ole toimittaneet vastinetta.

_____ ja _____ ovat antamassaan vastineessa vaatineet valituksen hylkäämistä. Asiassa aikaisemmin esittämänsä lisäksi vastineen antajat ovat lausuneet muun muassa, että lupaa ei voi myöntää maakuntakaavan vastaisena. Asiassa ei ole huomioitu riittävästi läheisiä luonnonsuojelualueita eikä muinaismuistoja eivätkä luonto- ja muinaismuistonselvitykset ole riittäviä. Toiminnan aiheuttama pöly muuttaa alueen pohjakasvillisuutta ja estää marjojen ja sienien käytön. Hakemuksessa ei ole esitetty, mistä pölynsidontaan käytettävä kasteluvesi otetaan. Pohjaveden otolle ei ole haettu lupaa eikä kaivoja ole tarkastettu. Otto muuttaa pohjaveden virtausta ja vaarantaa läheisten pohjavesikaivojen veden laadun ja riittävyden. Öljyvahingon seurauksena Tuhkapakanmäki tuhoutuu ainakin osittain. Toiminnasta aiheutuu merkittävää melua ja melumalli on väärin laadittu eikä se vastaa todellisuutta.

Hallintomenettelyn osalta on todettu, että asian esittelijän olisi pitänyt ohjeistaa lautakuntaa perustelevaan päätös.

_____ ja _____ ovat antamassaan vastineessa vaatineet valituksen hylkäämistä sekä esittäneet samoja seikkoja kuin _____ ja _____.

_____ ja _____ ovat antamassaan vastineessa vastustaneet luvan myöntämistä. He ovat liittäneet vastineeseensa lupahakemuksesta annetun muistutuksen, jossa on vastustettu luvan myöntämistä muun muassa melun, pölyn ja tärinän vuoksi asutukselle ja luonnolle aiheutuvan haitan sekä öljytuotteiden käytöstä maaperälle aiheutuvan riskin vuoksi. Vastineen antajat ovat todenneet lisäksi muun muassa, että luvan myöntämistä on laajasti vastustettu hakemuksen kuulutuksen aikana. Toiminnan tärinä-, melu- ja pölyhaitta häiritsee alueen virkistyskäyttöä. Alueella on havaittu runsaasti eläimiä; toiminnan seurauksena eläinkanta muuttuu. Joutsijärven alueesta on tehty valtuustoaloite sen suojelemiseksi. Toiminnasta aiheutuu melu- ja pölyhaittaa lähialueen asukkaille ja loma-asukkaille sekä luonnolle. Toiminnan erilaisia äänilähteitä ei ole alueella testattu. Raskaan ajoneuvoliikenteen lisäys vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja ympäristön pölyisyyteen.

██████████ ja ██████████ ovat antamassaan vastineessa todenneet, että ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisia luvan myöntämisen edellytyksiä ei ole. Toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa melun, pölyn, liikenneturvallisuuden vaarantumisen ja räjähteiden käytön ja säilyttämisen takia. Ottoalue sijaitsee erämaisen luonnonaarten Joutsijärven ympäristössä, joka on hiljaista aluetta. Kivilouhostoiminta muuttaa äänimaiseman. Käytettävät kemikaalit saastuttavat maaperää, ilmaa, pohjavesiä ja läheisiä vesistöjä. Toiminta lisää kasvihuonepäästöjä. Joutsijärvi on maakunnallisesti merkittävä virkistyskohde, eikä kivilouhostoiminta sovellu luontomatkailuun ja virkistyskäyttöön tarkoitetun retkeilyreitistön välittömään läheisyyteen. Toiminnan aiheuttama rasitusta voidaan pitää naapuruuksuhdelain tarkoittamalla tavalla kohtuuttomana rauhallisella maaseutualueella. Louhostoiminta alentaa kiinteistöjen arvoa ja aiheuttaa vahinkoa Porin ja Ulvilan kaupungeille maanomistajina.

Toiminnan sijoituspaikan valinnassa ei ole noudatettu ympäristönsuojelulain 11 §:n yleisiä periaatteita. Toiminta pilaisi Satakunnan hiljaisten alueiden tärkeimmän kohteen sekä herkkää luontoa ja luontomatkailu- ja virkistyskäyttömahdollisuudet. Maakuntakaava on hakemuksessa esitetty siten, että kaavamerkinnot eivät näy riittävällä tavalla. Toiminta on maakuntakaavan vastaista.

Toiminnasta aiheutuu maa-aineslain 6 §:n mukaisia seurauksia. Kauniin Joutsijärven ympäristön maisemakuva turmeltuu ja lähellä sijaitseva erikoinen luonnonesiintymä tuhoutuu. Hiljaisen alueen muuttuminen tarkoittaa huomattavia ja laajalle ulottuvia muutoksia Joutsijärven ympäristön luonnonolosuhteissa. Lisäksi on mahdollista, että tärkeään vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laatu vaarantuu.

Suomen luonnonsuojeluliitto Ulvila ry on antamassaan vastineessa ensisijaisesti vaatinut valituksen hylkäämistä. Perusteluna on mainittu muun muassa maakuntakaavan tavoitteiden vastaisuus sekä luontoselvityksen, kuljetusliikenteen haittojen ja vesistövaikutusten selvitysten puutteellisuus. Hankkeesta aiheutuisi haittaa asutukselle ja vedenhankinnalle. Mikäli maa-aines- ja ympäristölupa myönnetään, ei töiden aloittamislupaa saa myöntää ennen asian lopullista ratkaisua, minkä lisäksi vesistönsuojeluun ja muihin seikkoihin on annettava vastineessa tarkemmin esitettyjä lupamääräyksiä.

Ulvilan kaupungin lupalautakunta on valituksesta antamassaan lausunnossa ilmoittanut jättävänsä asian hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Lautakunta on lisäksi perustellut päätöstään siten, että teetetyistä melumallinuksista huolimatta murskaamon äänet tulevat kuulumaan ja järvenselkä kantaa äänet kaikkialle Joutsijärven alueelle, myös alueelle, joka on maakuntakaavassa merkitty hiljaisuuden alueeksi. Jo 1980-luvulta lähtien järviolueella on kielletty kesäisin perämoottoriliikenne sekä talviaikaan moottorikelkkaliikenne. Ympäristöministeriön julkaisussa ”Hiljaiset keitaat Satakunnassa” (Suomen ympäristö 691, 2004) on nostettu esiin Joutsijärven alue kokonaisuutena koko Satakunnan merkittävimmäksi hiljaiseksi alueeksi.

Tätä vuosien saatossa hiljaisuuteen perustuvaa mainetta ei saa vaarantaa, koska samalla vaarannetaan Joutsijärven alueella yleisesti tiedossa oleva kansallispuistohanke. Joutsijärven hiljaisuuden alue on omalta osaltaan muovannut luontoa ja luonut pohjan alueen luontomatkailulle. Kullaan alueella on yleisesti ollut tiedossa, että Joutsijärven alueella tullaan hakemaan laajempaa luonnonsuojelu-/kansallispuistoaluetta.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antamassaan vastineessa viitannut maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta antamaansa lausuntoon, joka on liitetty vastineeseen. Lausunnossa ELY-keskus on muun muassa katsonut, että maa- ja kiviaineksen otto ja murskaus hakemuksen tarkoittamalta alueelta on mahdollista luonnon-, maiseman- ja vesiensuojelun kannalta, mikäli kaikessa toiminnassa ja alueen jälkihoidossa huomioidaan ottamisalueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat maakuntakaavan varaukset ja niitä koskevat kaavamääräykset.

Vastineessaan ELY-keskus on todennut muun muassa, että esittelijän ehdotuksesta poikkeavalle lautakunnan päätökselle olisi tullut esittää perustelut. Luvan epäämistä ei voi suoraan perustella maa-aineslain 3 §:n 1 momentin perusteella ilman tarkempia selvityksiä. Maakuntakaava ei suoraan estä maa-ainesten ottoa, mutta kaavan aluerajaukset ja merkinnät tulee huomioida lupamääräyksiä annettaessa.

Aikaisemmasta suunnitelmasta poiketen ottamisalueella muodostuvat vedet johdetaan alueen lounaiskulmasta laskeutusaltaan kautta tieojaan, josta ojavedet edelleen kulkeutuvat lännen suuntaan ja Metsäopiston eteläpuolista ojaa pitkin lopulta noin 1 400 metrin matkan jälkeen Joutsijokeen. Joutsijärven vesimuodostuman ekologinen tila on ollut hyvä kaikissa tähänastisissa kolmessa pintavesien tilan ekologisissa luokitteluisissa. Joutsijärvi laskee Joutsijoen vesimuodostumaan, jonka ekologinen tila on ollut hyvä kaikissa pintavesien tilan ekologisissa luokitteluisissa. Joutsijoki laskee Harjunpäänjoen/Kaasmarkunjoen/Kullaanjoen vesimuodostumaan, jonka tila on samoin ollut hyvä kaikilla ekologisen luokittelun kausilla. Vesimuodostuman ekologinen tila on arvioitu hyväksi myös biologisten laatutekijöiden perusteella. Jokikalaindeksi edustaa hyvää luokkaa ja pohjaeläinten ja päällyslievien luokittelumuuttajat osin jopa erinomaista tilaluokkaa. Näytteenottoon soveltuvat kosket tosin edustavat jokien parhaiten säilyneitä kohtia. Vesien tilaluokka ei saa heikentyä eri luokittelutekijöiden osalta lupaa hakevan toiminnan vaikutuksesta.

Lupahakemuksen mukaisen toiminnan hulevesikuormitus sisältää pääasiassa kiintoainetta ja typen yhdisteitä. Joutsijoen ajoittain hyvin pienet vesimäärät heikentävät vesistökuormituksen laimenemisolosuhteita. Pintavesivaikutuksia voidaan kuitenkin lieventää muun muassa vähentämällä hulevesien virtaamahuippuja laskeutusaltaan avulla. Typpikuormitusta puolestaan voidaan vähentää räjähdysaineiden laadun oikealla valinnalla ja aineiden huolellisella käytöllä. Toiminnasta aiheutuvaa typpikuormitusta voidaan tarkkailla laskeutusaltaasta lähtevän vedenlaadun seurannalla.

Satakuntaliitto on antamassaan vastineessa ensisijaisesti vaatinut valituksen hylkäämistä ja toissijaisesti asian palauttamista uudelleen käsittelyyn. Asiassa ei otettu riittävällä tavalla huomioon ottamistoiminnan sijoittumista Satakunnan maakuntakaavassa osoitetulle luontomatkailun kehittämisvyöhykkeelle (mv3, Joutsijärven järvi- ja metsäalue), johon kohdistuu luontomatkailun, luonnon virkistyskäytön, ulkoilu- ja muiden reitistöjen sekä luonnonsuojelun kehittämis- ja yhteensovittamistarpeita. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vyöhykkeiden sisällä toteutettavassa alueiden käytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen. Matkailuun liittyviä toimintoja suunniteltaessa ja vyöhykkeen vetovoimaisuutta kehitettäessä tulee ottaa huomioon vyöhykkeen erityisominaisuudet ja niiden ominaispiirteiden säilyttäminen. Suunniteltu ottamistoiminta muuttaisi toteutuessaan luontomatkailun kehittämisvyöhykkeen (mv3) ominaispiirteitä vaikuttaen haitallisesti matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen.

Maa-ainesten ottamistoiminnasta saattaa aiheutua käytettävissä olevien tietojen perusteella maa-aineslain 3 §:n mukaisten luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Alue sijaitsee Porin-Ahlaisten kumpumoreenikenttävyöhykkeellä. Hakemusprosessin yhteydessä olisi tullut arvioida myös alueen paikallista ja seudullista merkittävyyttä ja arvioinnissa olisi tullut ottaa huomioon myös alueen näkyminen maisemassa.

Ulvilan kaupunginhallitus on antamassaan vastineessa todennut, että päätöstä ei ole perusteltu hallintolain 45 §:n mukaisesti, joten päätös on siltä osin lainvastainen. Maakuntakaavassa ei ole alueelle sellaista suojelumerkintää, joka rajoittaisi maa-ainesten ottamista alueella. Melumallinnuksen mukaan melutason päiväohjearvot alittuvat virkistys- ja luonnonsuojelualueella, joten ennalta arvioiden toiminnoilla ei ole sellaista vaikutusta alueen käyttäjien viihtyisyyteen, joka estäisi luvan myöntämisen.

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy on antamassaan vastaselityksessä lausunut Ulvilan lupalautakunnan antaman lausunnon johdosta, että Joutsijärven alueen hiljaisuuden takia lautakunnan esittelijän päätösesityksen lupaehtoihin on liitetty ehto melumittausten suorittamisesta. Lisäksi hiljaisuuden kokemista tukee toimintojen ajallinen rajoittaminen.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vastineesta on todettu muun muassa, että maakuntakaavassa ei ole sellaista suojelumääräystä, joka estäisi maa-ainesten ottoa. Ottamisalue soveltuu hyvin virkistyskäyttöön maanottotoiminnan päätyttyä viimeistelyn jälkeen. Hissulanmäen kumpumoreenimäki on jätetty luokittelujen ulkopuolelle muun muassa biologisten, maisemallisten ja geologisten tekijöiden takia, mikä käy ilmi Suomen ympäristö 14/2017 -julkaisusta. Vastineessa mainitut vesien ekologiset tilanteet säilyvät arviolta muuttumattomina, koska alueelta johdettavat vedet eivät vaikuta Ahmauksenojaan tai Joutsijärveen, poisjohdettavien pintavesien määrä on

vähäinen tai niitä ei synny ollenkaan ja ottamisalueen pinta-alasta johtuen vedet yhdistyvät monikymmenkertaisesta laajemmalla alueelta tuleviin vesiin. Joutsijoen vesimuodostuman tilaluokka ei voi siten heikentyä eri luokittelutekijöiden osalta.

Satakuntaliiton vastineesta on todettu muun muassa, että siinä ei ole esitetty mitään merkittäviä uusia perusteluita yhteisluvan hylkäämiseksi. Maakuntakaavan luontomatkailun kehittämisvyöhyke mv-3 ei ole vaikuttanut muiden maa-ainesten ottoalueiden käyttöönottoon tai niiden lupaehtoihin. Yhdenvertaisuusperiaate ei toteudu, mikäli haetulle toiminnalle ei myönnetä lupaa. Alueen loppukäyttö on suunniteltu siten, että se tukee kaavamerkintää. Hissulanmäellä ei ole sellaisia arvoja, joilla se luokiteltaisiin valtakunnallisiin tai seudullisiin arvokkaisiin kohteisiin.

Ulvilan kaupunginhallituksen vastineesta on todettu muun muassa, että kaupunginhallituksen näkemys on samanlainen kuin yhtiön. Päätös on perustelujen osalta lainvastainen, maakuntakaava ei rajoita maa-ainesten ottamista, ottamistoiminta ei vaikuta alueen käyttäjien viihtyisyyteen ja alueen loppukäyttö on maakuntakaavan tavoitteiden mukainen.

Yksityishenkilöiden vastineisiin on todettu muun muassa, että melu-, pöly- ja tärinähaittojen ehkäisemiseksi on hakemuksessa esitetty meluntorjuntatoimenpiteitä sekä toiminnan ajallista rajoittamista. Melumallinnuksen dB-tulos edustaa ääriarvoa, joka enintään leviää ympäristöön.

■■■■ ja ■■■■ ovat toimittaneet kirjelmän.

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy on toimittanut kirjelmän.

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy on toimittanut selvityksen yhtiölle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista. Valituksen laadinta muine kuluineen on yhteensä 473 euroa (sisältäen arvonlisäveron 24 %).

Ulvilan kaupungin lupalautakunta on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta oikeudenkäyntikuluista.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus valituksen enemmälti hyläten kumooa lupalautakunnan päätöksen ja palauttaa asian lupalautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.
2. Hallinto-oikeus velvoittaa Ulvilan kaupungin lupalautakunnan korvaamaan Koneurakointi Teemu Hietanen Oy:n oikeudenkäyntikulut 473 eurolla (sisältäen arvonlisäveron 24 %).

Perustelut

1. Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin kohdan 2 mukaan ympäristön pilaantumisen tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveystahaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet.

Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n mukaan

toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja.

Asiassa saatu selvitys

Hakemus koskee moreenikiven ja kalliolouheen ottoa ja murskausta Hissulanmäen kiviainesalueella, joka sijaitsee noin 18 km:n päässä Ulvilan keskustasta länteen Laviantien pohjoispuolella. Lupaa on haettu 10 vuodeksi. Alueella ei ole ollut aiemmin maa-ainesten ottoa. Kokonaisottomäärä on 600 000 m³, josta suurempi osa moreenia ja pienempi osa kalliota. Vuodessa tuotetaan keskimäärin 135 000 t kivimursketta, enimmillään 162 000 t. Murskausta tehdään 100 päivää vuodessa 2–4 jaksossa siirrettävällä murskaamolla. Murskausta tehdään maanantaista perjantaihin kello 7–22, räjäytyksiä kello 8–16, rikitusta kello 8–20. Kuormausta ja kuljetuksia on maanantaista perjantaihin kello 7–22 ja lauantaisin kello 8–16, arviolta 16 käyntiä vuorokaudessa. Murskausta ei tehdä ajalla 20.6.–20.8. eikä 20.12.–10.1. Otto aloitetaan alueen kaakkoiskulmasta, josta se jatkuu kohti pohjoista ja länttä. Alin ottotaso on alueen eteläosassa +47,8 m.

Suomen ympäristö 14/2007, Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat -julkaisun mukaan kiviainesalue sijaitsee Porin-Ahlaisten kumpumoreenikentällä. Julkaisun mukaan ottamisalue ei ole arvokkaaksi luokiteltu, luokkiin 1–4 kuuluva kumpumoreeni. Arvokkaaksi luokiteltu kumpumoreeni, Tuhkalanmäki, sijaitsee noin 300 metrin päässä ottamisalueesta länteen.

Luontoselvityksen (KV Ympäristökonsultointi Tmi, 17.1.2021) mukaan kookas puusto on pääosin kaadettu alueelta. Maastokäynneillä ei havaittu sammakoille sopivia elinympäristöjä, lepakoille sopivia päivä- ja yöpiiloja tai ruokailualueita eikä liito-oravan papanoita. Lintulajisto koostui loppusyksyn tavanomaisista paikkalinnuista. Alueen puusto on pääosin nuorta havu- ja lehtipuutaimikkoa. Kasvillisuus on sammalta, jäkälää ja varpuja, ojissa heinä- ja niittyvaltaista lajistoa sekä kortteita, vihvilöitä ja saroja. Luontoselvityksen mukaan ottamisalueella tai sen lähiympäristössä ei ole arvokkaita luontotyyppisiä tai lajeja.

Ottamisalueen pohjois-koillispuolella, noin 500 metrin etäisyydellä, sijaitsee loma-asuntoja. Itä-koillispuolella, lähimmillään noin 600 metrin päässä, on vakituisia asuinrakennuksia, kuten myös alueen kaakkois-luoteispuolella.

Alue on osa Satakunnan vuonna 2011 vahvistetun maakuntakaavan mukaista matkailun kehittämisvyöhykettä (mv3). Alueeseen kohdistuu luontomatkailun, luonnon virkistyskäytön, ulkoilu- ym. reitistöjen sekä luonnonsuojelun kehittämis- ja yhteensovittamistarpeita. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan vyöhykkeiden sisällä toteutettavassa alueiden käytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen. Matkailuun liittyviä toimintoja suunniteltaessa ja vyöhykkeen vetovoimaisuutta kehitettäessä tulee ottaa huomioon vyöhykkeen erityisominaisuudet ja niiden ominaispiirteiden säilyttäminen. Ottamisalueen itäpuolella on ulkoilureitin yhteystarvemerkinä ja länsipuolella matkailun ja virkistystyksen kehittämisen yhteystarvetta esittävä nuolimerkinä (toiminnallinen yhteystarve). Alueen pohjoispuolella noin 700 metrin päässä on virkistysalue (V). Noin 4 kilometrin päässä on melutasoltaan hiljainen alue (hil), jolla alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista. Merkinä sallii maa- ja metsätalouksen sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asutuksen. Ottoalueen luoteispuolella, noin 300 metrin päässä on arvokas moreenialue (ge3), merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta arvokkaat moreenialueet. Sen takana, noin 680 metrin päässä ottoalueesta, on luonnonsuojelualue (SL). Ottoalueen luoteispuolella, noin 1 km:n päässä, on taajamatoimintojen (A) alue. Ottamisalue ei sijoitu valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaalle maisema-alueelle.

Ulvilan kaupungin ympäristövalvonnan 5.7.2021 suorittamasta tarkastuksesta laaditun muistion ja sen liitteenä olevien valokuvien mukaan Laviantieltä tarkasteltuna Hissulanmäki näkyy tielle ainoastaan suunnittelualueen lounaispuolelta, muutoin puusto peittää näkymän. Hissulanmäen korkeimmalta kohdalta näkymä kohdistuu joka ilmansuunnasta katsottuna puiden latvoihin ja etelään katsottuna Laviantielle.

Toiminnan aiheuttamaa melua on mallinnettu (KV Ympäristökonsultointi Tmi, 15.3.2021). Laskennassa on huomioitu kaivinkone, kauhakuormaaja, esi-, väli- ja jälkimurskain sekä rikotus. Laskenta on tehty kello 7:n ja 22:n väliselle ajalle kaikkien laitteiden ollessa toiminnassa koko ajan.

Impulssikorjaus +5 dB on tehty murskaukselle ja rikotukselle.

Laskentatulosten perusteella päiväajan keskiäänitaso ottoalueen itä- ja koillispuolella sijaitsevien rakennusten kohdalla on 36–50 dB, koillisessa olevilla rakennuksilla 42–46 dB ja idässä olevilla rakennuksilla 47 dB.

Laskentaepävarmuus rakennusten kohdalla on ±2 dB. Laskennassa ei ole huomioitu tukitoiminta-alueelle pintamaista ja varastokasoista toteutettavia melusuojuuksia. Laskentatulosten perusteella, leviämiskartasta arvioiden,

alueen luoteispuolella sijaitsevalla luonnonsuojelualueella melutaso jää alle 45 dB:n.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Perusteluvollisuudella on keskeinen merkitys asianosaisen oikeusturvan kannalta. Asianosaisen on saatava tietää, mitkä seikat ovat johtaneet häntä koskevan ratkaisun tekemiseen. Hallinto-oikeus toteaa, että lupalautakunnan kokouksessa esityslistalla olleesta myönteisestä maa-aines- ja ympäristölupapäätösesityksestä poikkeavaa päätöstä ei ole perusteltu lainkaan. Valituksenalaisen päätöksen perusteena olevista asiakirjoista ei myöskään ilmene, mihin päätös on perustunut. Päätös ei näin ollen ole hallintolain 45 §:n mukainen.

Valituksessa on esitetty vaatimus, jonka mukaan hallinto-oikeuden on myönnettävä lupa esityksen mukaisesti. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että luvan myöntäminen ensi asteena ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan. Vaaditun toimenpidekiellon määrääminen ei myöskään kuulu tähän lupa-asiaan.

Hakemuksen liitteenä olevassa melumallinnuksessa ei ole huomioitu porauksen aiheuttamaa melua. Leviämiskuvissa on epäselvyyttä myös vakituisten ja loma-asuntojen sijainnista. Asiassa ei näin ollen ole voitu arvioida, voidaanko melutason ohjeavot alittaa lähimmillä loma-asunnoilla tai aiheutuuko toiminnan melusta sellaista haittaa virkistysalueen käytölle, että toiminta vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Muilta osin hallinto-oikeus pitää tehtyjä selvityksiä riittävinä lupaharkinnan suorittamiseksi.

Edellä mainituista syistä hallinto-oikeus valituksen johdosta kumoaa lupalautakunnan päätöksen ja palauttaa asian lupalautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

2. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Hallinto-oikeus katsoo, että koska lautakunta on jättänyt perustelematta päätöksensä, olisi kohtuutonta, että Koneurakointi Teemu Hietanen Oy joutuisi vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Ulvilan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Päätöksen tiedoksiantaminen

████████████████████ ja ██████████ on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille asiakumppaneilleen. Jos he tämän laiminlyövät, he ovat velvolliset korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom. ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **23.10.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janika Gummerus ja Sinikka Kangasmaa sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi. Asian on esitellyt Saara Juopperi.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös

Koneurakointi Teemu Hietanen Oy

Ulvilan kaupungin lupalautakunta

Ulvilan kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Ulvilan kaupunginhallitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Satakuntaliitto

Satakunnan museo

Satakunnan pelastuslaitos

██████████ ja ██████████

Osoite: ██████████

██████████ ja hänen asiakumppaninsa

Osoite: ██████████

██████████ ja hänen asiakumppaninsa

Osoite: ██████████

██████████ ja hänen asiakumppaninsa

Osoite: ██████████

Suomen luonnonsuojeluliitto Ulvila ry

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>